

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/47/2021
Identifikačné číslo spisu:	6120228004
Dátum vydania rozhodnutia:	23.09.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:6120228004.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne V. L., bývajúcej v G., F. N. XX, zastúpenej JUDr. Stanislavom Irsákom, advokátom so sídlom v Bratislave, Kolárska 4, proti žalovanej Q. U., bývajúcej v Z., I. XXXX/X, o žalobe na obnovu konania, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 21 Up 203/2020, o dovolaniach žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica z 5. septembra 2020 č. k. 21 Up 203/2020-48 a proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14. októbra 2020 sp. zn. 15 CoUp 3/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14. októbra 2020 sp. zn. 15 CoUp 3/2020 o d m i e t a.

Konanie o dovolaní proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica z 5. septembra 2020 č. k. 21 Up 203/2020-48 z a s t a v u j e.

Žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 5. septembra 2020 č. k. 21 Up 203/2020-48 zamietol sťažnosť právneho zástupcu žalobkyne voči uzneseniu tamojšieho súdu z 22. apríla 2020 č. k. 21 Up 203/2020-10, ktorým bola právnemu zástupcovi žalobkyne uložená povinnosť zaplatiť poplatok za iné než elektronické podanie vo výške 20,-eur, v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia. V odôvodnení konštatoval, že napadnuté rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka je vecne správne, keďže právnemu zástupcovi žalobkyne vyplývala povinnosť zaplatiť súdny poplatok za jeho listinné podanie priamo z ustanovenia § 821 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

2. Súd prvej inštancie uznesením z 5. septembra 2020 č. k. 21 Up 203/2020-50 odmietol žalobu žalobkyne na obnovu konania vedeného na tamojšom súde pod sp. zn. 11 Up 1519/2019 a zároveň zamietol návrh na odklad vykonateľnosti platobného rozkazu z 11. novembra 2019 sp. zn. 11 Up

1519/2019. Žalobkyni nepriznal nárok na náhradu trov konania. Žalobu na obnovu konania odmietol v zmysle § 413 ods. 1 písm. c/ C.s.p., keďže smerovala proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustná, a to z dôvodu uvedeného v § 399 C.s.p. Súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ žalobkyňa namietala doručenie do elektronickej schránky jej zriadenej ako fyzickej osobe nepodnikateľke, o ktorej zriadení nemala žiadnu vedomosť a ani nikdy nepožiadala o doručovanie správ do tejto schránky, mala sa nápravy domáhať návrhom na neúčinnosť elektronického doručenia podľa zákona o e-Governmente. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne uznesením zo 14. októbra 2020 sp. zn. 15 CoUp 3/2020 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Zároveň žalobkyni nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení konštatoval, že súd prvej inštancie správne poukázal na to, že žaloba na obnovu konania ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustná voči rozhodnutiu, ktorého zmenu alebo zrušenie možno dosiahnuť inak. V tejto súvislosti dospel k záveru, že žalobkyňa sa nemala domáhať obnovy konania, ale mala podať návrh v zmysle § 33 ods. 1 zákona o e-Governmente, že elektronické doručenie je neúčinné. Nad rámec uvedeného poukázal na to, že z dokazovania vyplynulo, že žalobkyňa podala žiadosť o aktiváciu elektronickej schránky na základe rodného čísla odoslanú z predmetnej elektronickej schránky - teda ako fyzická osoba nepodnikateľ. Bolo preto povinnosťou súdu doručovať písomnosti do takto aktivovanej elektronickej schránky žalobkyne. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

4. Proti uzneseniu okresného súdu z 5. septembra 2020 č. k. 21 Up 203/2020-48 podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie (I.), ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“). Namietala, že napadnuté uznesenie a vyrubenie poplatku vo výške 20,- eur za podanie žaloby v písomnej forme odporujú čl. 35 ods. 1 a čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Zároveň uviedla, že ústava nestanovuje povinnosť občana byť elektronicky gramotný. Vzhľadom na uvedené dovolateľka navrhla napadnuté uznesenia súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

5. Aj proti uzneseniu krajského súdu zo 14. októbra 2020 sp. zn. 15 CoUp 3/2020 podala žalobkyňa dovolanie (II.), ktoré rovnako odôvodnila ustanoveniami § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Napadnuté uznesenie považovala za nesprávne a protiprávne, keďže bolo vydané na základe nesprávneho právneho posúdenia zisteného skutkového stavu. Súd podľa jej názoru nesprávne konštatoval, že nebola splnená podmienka, že žalobkyňa nemohla v pôvodnom konaní bez vlastného zavinenia predložiť súdu dôkazy, ktoré svedčili v jej prospech. Žalobkyňa uviedla, že o aktiváciu elektronickej schránky požiadala iba ako živnostníčka a nie ako fyzická osoba. O tom, že jej bude aktivovaná aj elektronická schránka ako fyzickej osobe, nebola nikým informovaná, a teda bez vlastného zavinenia nevedela, že takúto schránku má a že jej môžu byť do nej doručené nejaké písomnosti. Preto navrhla, aby dovolací súd uznesenia súdov nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň žiadala odložiť vykonateľnosť napadnutých rozhodnutí.

6. Žalovaná sa k podanému dovolaniu (II.) písomne nevyjadрила.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaní (II.) napadnutých rozhodnutí (uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14. októbra 2020 sp. zn. 15 CoUp 3/2020 v spojení s uznesením Okresného súdu Banská Bystrica z 5. septembra 2020 č. k. 21 Up 203/2020-50) v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 C.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

8. V prejednávanej veci dovolania žalobkyne smerujú jednak proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica z 5. septembra 2020 č. k. 21 Up 203/2020-48, a tiež proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14. októbra 2020 sp. zn. 15 CoUp 3/2020. Prípustnosť jej dovolaní bolo preto potrebné skúmať vo vzťahu ku každému napadnutému rozhodnutiu osobitne.

I.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) skúmal najskôr, či sú v prípade dovolania smerujúceho proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica z 5. septembra 2020 č. k. 21 Up 203/2020-48 splnené podmienky pre jeho podrobenie dovolaciemu prieskumu a zistil, že tieto podmienky konania nie sú splnené.

10. V zmysle § 161 ods. 1 C.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

11. Jednou z podmienok (každého) civilného sporového konania je funkčná príslušnosť súdu. Funkčná príslušnosť súdu vymedzuje rozsah pôsobnosti medzi jednotlivými článkami sústavy všeobecných súdov tak, že určuje, ktorý článok má prejednať a rozhodnúť konkrétny rovnaký spor (konkrétnu rovnakú vec). Ide o určenie, ktorý súd má uskutočniť konanie o danom riadnom alebo mimoriadnom oprávnom prostriedku. Funkčnú príslušnosť súdu upravujú ustanovenia § 34 a § 35 C.s.p. tak, že o odvolaní rozhoduje krajský súd, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 34 C.s.p.) a o dovolaní rozhoduje najvyšší súd (§ 35 C.s.p.).

12. Proti uzneseniu súdu prvej inštalácie vydanému súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, je prípustná sťažnosť (§ 239 ods. 1 C.s.p.). O sťažnosti rozhodne súd prvej inštalácie (§ 248 C.s.p.).

13. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie, ktorým súd prvej inštalácie zamietol sťažnosť podanú žalobkyňou proti uzneseniu, ktoré vydal vyšší súdny úradník súdu prvej inštalácie. Sťažnosť je prostriedok procesnej obrany, ktorý má suspenzívny účinok - ak ju podať počas ten, kto je na to oprávnený, nenadobúda sťažnosťou napadnuté uznesenie právoplatnosť (§ 247 C.s.p.). Sťažnosť ale nemá devolutívny účinok - o sťažnosti rozhoduje súd prvej inštalácie (§ 248 C.s.p.). Rozhodnutie o sťažnosti strany sporu proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom nie je teda rozhodnutím odvolacieho súdu. Rozhodnutím odvolacieho súdu je výlučne rozhodnutie vydané v konaní o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštalácie (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 173/2018).

14. Dovolanie môže byť podané len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (Civilný sporový poriadok ani neupravuje funkčnú príslušnosť na prejednanie dovolaní smerujúcich proti rozhodnutiu inej, ako odvolacieho súdu). So zreteľom na skutočnosť, že dovolanie žalobkyne smeruje proti rozhodnutiu okresného súdu, nie je daná funkčná príslušnosť najvyššieho súdu o ňom rozhodovať. Chýbajúca funkčná príslušnosť ktoréhokoľvek súdu na prejednanie určitej veci, ktorá inak patrí do právomoci súdu, predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Vzhľadom na to najvyšší súd konanie o dovolaní žalobkyne proti rozhodnutiu súdu prvej inštalácie zastavil (§ 161 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 438 ods. 1 C.s.p.) bez toho, aby preskúmaval vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

II.

15. V ďalšom pristúpil dovolací súd k posúdeniu, či je prípustné dovolanie žalobkyne smerujúce proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14. októbra 2020 sp. zn. 15 CoUp 3/2020, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica z 5. septembra 2020 č. k. 21 Up 203/2020-50 o odmietnutí žaloby žalobkyne na obnovu konania. Po zistení, že dovolanie v tejto časti podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, a treba ho odmietnuť.

16. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

17. Podľa § 420 písm. f/ C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

19. Žalobkyňa vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. namietala nesprávne právne posúdenie, pričom z obsahu jej vyjadrení vyplývali aj námietky voči zistenému skutkovému stavu (najmä v súvislosti s aktiváciou elektronickej schránky).

20. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/94). Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces.

21. V danom prípade prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. nebola spôsobilá založiť námietka žalobkyne týkajúca sa nesprávneho právneho posúdenia veci, resp. nesprávne zisteného skutkového stavu. K tomu dovolací súd uvádza, že nesprávne právne posúdenie nezakladá vadu zmätočnosti (R 24/2017, 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018), pričom najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Skutočnosť, že dovolateľka má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ňou tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. Ani neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení, prípadne nesprávnosť týkajúca sa hodnotenia dôkazov súdom nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považovaná za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku, pričom ani po prijatí nových procesných kódexov sa na aktuálnosti týchto záverov nič nezmenilo (pozri R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia odvolacieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7Cdo/38/2012). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z podaného dovolania nevyplyva, že by o takýto extrémny prípad išlo.

22. Dovolací súd navyše pri posudzovaní dôvodnosti všeobecne namietaného porušenia procesných práv žalobkyne nezistil také nedostatky v postupe súdov nižších inštancií, ktoré by odôvodňovali záver, že ich výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. odôvodnenie rozhodnutia

zmätočné. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplyva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Záver, prečo neboli splnené podmienky pre obnovu konania s ohľadom na § 397 C.s.p., resp. § 399 C.s.p., súdy dostatočne odôvodnili tým, že žalobkyňou tvrdené skutočnosti nezakladajú ani jeden z dôvodov prípustnosti povolenia obnovy konania, pričom vychádzajúc z obsahu podanej žaloby mala žalobkyňa podať návrh na určenie neúčinnosti elektronického doručenia v zmysle § 33 ods. 1 zákona o e-Governmente. Skutočnosť, že žalobkyňa sa s názorom odvolacieho súdu nestotožnila, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

23. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Prípustnosť jej dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplyva.

24. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť dovolania tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

25. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

26. Podľa § 421 ods. 2 C.s.p., ktorý je vo vzťahu k § 421 ods. 1 C.s.p. osobitným ustanovením (lex specialis), ale dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ C.s.p. V ustanovení § 357 písm. c/ C.s.p. je uvedené uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí žaloby na obnovu konania.

27. Prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o odmietnutí žaloby na obnovu konania, je preto vzhľadom na uvedené vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 357 písm. c/ C.s.p.

28. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne smerujúce proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14. októbra 2020 sp. zn. 15 CoUp 3/2020 nie je podľa § 420 písm. f/ C.s.p. a § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. prípustné, preto ho ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

29. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

30. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.